

Előfizetési árak

Egész évre . . . 5 ft — kr.
Fél " . . . 2 ft 50 kr.
Negyed " . . . 1 ft 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 ft — kr.

Hirdetések

a legutótabban számítottak.

B A J A

vegyes tartalmu hetilap.

Szerkesztőség

hova a lap szemléi részét illető közlemények küldendők:

Rochus-utca 42. sz. am.

Az előzetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Egyes szám ára 8 kr.

Kéziratok nem adhatók vissza.

Baja város törvényhatósági bizottságának közgyűlése

(Első nap febr. 9-án)

Elnök Jankovich Aurel főispán ur öt méltósága a közgyűlést megnyitván, üdvözlöi a szép számban összegyűlt bizottsági tagokat és felkéri, hogy a tanácskozási szöveget érdekel és Baja város jólétére irányzott célzattal folytassák. (Eljvezés.)

A közgyűlési tárgysorozat megkezdése előtt Dr. Hauser Mór polgármester emel szót, és a nemrég elhunyt Szohner Antal bizottsági tagról kegyetlenn emlékezik meg, kinek inkább megtörni mint meghajolni volt jelszava, s benne a törvényhatóság és közigy melegen érdektelen tevékeny munkás tagját veszíté el; további beszédében halála feletti részvényt el kifejezést és indítványozza, hogy e részvét jegyzőkönyvileg is kifejezessék.

Bejelenté továbbá, hogy Paskusz Ignác mint virilista és Koller Agoston mint választott bizottsági tagok, — vagyombóluk és az ezt követő hivuzságokat köv. kezében megszűnt a törvényhatóság bizottsági tagjai lenni.

Milassin Zsigmond: Tökintettel az utóbbi időben történt és a vagyonbiztonságot mélyen sértő büntényekre, indítványozza, hogy a város rögöntőlő bírósági eljárás iránt kérényezzen.

Dr. Hauser Mór: Tiltakozik ezen indítványt napirendre venni, mert az nem tettelet a közgyűlés előtt kellő időben, és mert sokkal nagyobb hordegynek látja a statariumat, hogyszem egyes sporadikus esetekért egy törvényhatóság a kormánytól ily borzasztó és nagyhordegy represszákat kérjen.

Főispán úr: Azt hiszi, hogya ily végső szükség esete merülne fel, a város mint a közbiztonság főre l'pne fel hasson mátványulaj; — de mert az indítványt tul korainak tartja, — nem véli szükségnek ily eszközökhöz nyulni. Az indítványt mellözvetett.

Következik a napirend első tárgya: a gazdasági és építészeti szakosztály jelentése a „Barány” vendéglő nagyteremnek átalakítása iránt.

Schleicher Antal városi mérnök külön véleményét ad be, mely szerint a „Barány” terem nemcsak a szépséget, de a tűbiztonság igényeinek megfelelőleg is átalakítandó.

Dr. Nikolaiburger Károly melegen ajánlja a különvélemény elfogadását, hasonlóképp Kieri János bizottsági tag is. Dr. Ivánovics Pál kiemeli, hogy mitután a praelimináreban az iskolákra nézve förtés történt, s mitután a népvelés első rendű igazgatási ág, melyre semmi áldozat sem elég nagy, — oly tetemes költséget, mint az átalakítás igénybe vesz, nem szavaz meg. Dr. Hauser hangszólja, hogy Baja város joggal igényelheti azt, miszerint egy tisztességes nagyterem legyen, melyben szini előadások és táncvizsgálmak megtarthatók legyenek, a nélkül, hogy az ember pünni kénytelenítessék, — a különvéleményben hangszólított átalakítás költségeit megszavazza.

Schleicher Antal különvélemény elfogadottat.

A gazdasági tanácsos jelentése, a városi beruház épitelében lévő lakások berhadása iránt megtartott árverés eredményéről.

Elfogadottak. — (Tudvalevőleg a „nemzeti kaszinó” vett bérbe 3 egymast után következő lakást.)

Az 1882. évben a város közönsége részére téglá és cserépf ígötése iránt megtartott árverés eredményéről a gazdasági tanácsos jelentése.

Dr. Hauser Mór: A megtartott árverést jóvá nem hagyni, és új árverést elrendelni indítványozza, a melyből az eddig leg több ígöretet tett vállalkozó kizárassék.

Főispán úr: A kizárást nem helyeseli, mert Bizarni vaikat a szabadsvevnyolt, anaak legnagyobb ellemondása.

Új árverés rendeltetett el. A gazdasági tanácsos és városi mérnök jelentése a kis-summari földék közötti dűlő-ít megvizsgálása iránt.

Tudomásul vétetett és elfogadottat.

Hasonlóképp elfogadottat a gazdasági tanácsnak javaslata a körgyűlés által örökösran eladáásra szánt 500 hold föld még feltörletlen részének hasznosberbe adása iránt.

A közönségszégügyi bizottság indítványa folytán a városi tanácsnak betervezése a sertes hialzálak rendezése tárgyában felolvastatván,

Dr. Hauser Mór polgármester: Tiltakozik a közönségszégügyi bizottság azon tendenciája ellen, hogy a sertes hialzáladákért a városi tanácsot teszik felelőssé és támadják meg.

Dr. Ivánovics Pál, mint a közönségszégügyi bizottság elnöke visszautasítja ezen tiltakozást, mert o tendenciát, symptomathrak és antipathiakkal sola sem számolt közeletti működésében, erre legjobb bizonyíték az, hogy, hogy ha kell, edobja magától meg a polgármester barátságát is.

Kiegerl János személyes ügyben kér szót, előadván, hogy o nem szokott

nem igazat mondani, hanem ha van ki ezt teszi, az csak a polgármester úr.

Az idő különben előre haladván, a közgyűlés nagy zaj között oszlott fel, folytatása másnapra halasztottat.

Ezzaltal nem lehet rosszslásunkat ki nem lezjeni a polgármester úr részéről tapasztalt azon ömérzékenykedés feletit, a melyel a maga nézete és személye iránt viselkedik, s azon kevés kimélet feletit, a melyet mások nézete és személye iránt tanusit.

(Második nap, febr. 10-én.)

A sertesbizottság kérdése feletit a közönségszégügyi bizottság kifejezett javaslata feletit a vita folytatatván, — a javaslat általánosságban elfogadottat.

A részletes tárgyalásnak hosszabb vita fejlődött ki az 1. és 2. §-ok feletit; nevezetesen Bajai Péter az 1-ső §-t nem fogadja el.

Dr. Ivánovics Pál: ajánlja elfogadás végett, mert e nélkül sohasem lesz rend, s ha e szakasz el nem fogadatik, akkor az egész javaslat elesnék, czélja levén e szabályrendeletek, hogy a város egész lakott területéről a sertesbizottságk elválogattassanak.

Drescher Ede: Előadvja, hogy e tekintetben létezik már egy szabályrendelet, mely a belügyminisiterium által helyben is van hagyva, de annak néhény pontoztatás oly annyira szigorúak, miszerint azokat végrehajtani, sem a tanács, sem a rendőrkormányosság nem tartotta opportunumnak, s most ezen javaslat ismét oly szigorú intézkedéseket követ; ajánlja tehát az új szabályrendelet 1. és 2-ik §-a helyett a régi szabályrendelet 1. és 2-§-át.

A főispán úr Müller János, Hauser és Kieri felszólalásai után:

TÁROZA.

Gyere ide . . .

Gyere ide az ölembé feles-keves feleségem! Hiszen tudod, hogy számomban A menyország szög nem!

Sőt! szemed csillagának Ragyogását ad bezzel: „Boldog a ki há szerelmét Szerelmét elereszti!”

Bolob az, ki bár eszlendőt, Vagyódván a boldogságra, Mégis hiszi, hogy eleri, Foltell még valótára!”

Haj! pedig én milyen sokszor! És milyen táján eszlendők! A szerelmem szög udváról Majd hogy végkép le nem mondtam.

Juhász! hisz annyi szív van, Boldogságot adni képes! Boldogságot ad a szívet, Mely szerelmet hívén éröz.

Im engem is, bár eszlendőt, S szívem kinya lánngal égett, A szerelm boldogsága Végre mégis áldozott tett.

S ki a világ bölcsőjében Voltam, hej csak nem is régen! Ime most a monyben élek Veled feleségem!

Erődi Dániel.

A magyar nemzet eredete.

(„Magyar Szemle” után.)

A legregibb magyar krónikák a Hunor és Magyar mondájából kinudulva, úgy tekintek a hun és magyar nemzetet, mint két testvér nemzetet. A magyarok, mikor e földet elfoglalják, hun jogon foglalják el, mint Attila örökét. Magyarország birtokára Attila foglalása óta a magyar nemzetek kétségbevonhatatlan joga van. Hogyne volna, mikor e fönon a hun uraimon teljesen sola meg nem szűnt, mert Csaba hunjai a Chigemezőn megtelepedéséig Árpád megerkezéig lakják Attila örökének e természeti erősségköt védeltségét, hol máig is élnek a székeylekben. Később, mikor meg több ok volt a magyar nemzet történelmi jogfolytonosságának felvetelére, időközben meg a rokon avatok is megjelennek, a hatalmas B.án vezérlete alatt Attila örökét birtokunkba vegyek és az első foglalás hajó megörizék a később jövő magyarok számára.

A magyarok eredetének és rokonságának e krónikás fellogása megmarad egész a 17. század grammatizáló theologusainak, kiknek minden tudása nagyon rövölnek és dícsőséglennek tartá az Attila hunjaitól számitott magyar történetem és azért a magyar nyelv héberrel való rokonsága kapesolatlan a magyar nemzet rokonságát és eredetét is kiterjeszték egész a bábél toronyig. A 7. század grammatizáló theologusai elfogolva a bibliaiban, egyhangulag hirdetik a magyar nyelvnek a héberrel való rokonságát és ez okon a nemzet keletességét. E sajtóságos tudományos halvélyemét a modern nyelvcsert hajtálnak első ptymalissai idején kidolgozott rendszerre és kétségbevonlatlan dogmává

tette Otrókosi Főrös Ferenc legalsurdabb és a legszedőbb következményével együtt „Origines Hungaricae” stb című művével.

E művében a magyar roknessék hunok és scythák, hanem héberék, sőt aethiopiaiak is. Otrókosi szerint a magyar nemzet eredete és rokonsága igen elágazó. A föld majdnem minden népe közelebbi, vagy távolabbi rokonságban áll a magyarral; különösen a törtent régi dícsőesség szerepet játszott nemzetnek neknek rokoniak a magyaroknak, hanem a leg több esetben magyarok is. E tarcsa álltasokat o nemcsak etymologussal támogatja, hanem inkább az ó nevetesség és tudománytalan etymologussal fogva sít ki. Neki az ó-kori histora személy, nep és helynevei mindnyájan, majdnem kivétel nélkül magyar szavak és így a személyek, nepek és helyek is, miket jelőinek, kivétel nélkül magyarok. A partusok—partusok; Herkules anyji mint harkaty; Tyndarus leánya Helena—Tündéres Ilona; a Kaukasus—Kakusoshegy; a Paropamisus—paripamzse és a Pontus Euxinus—égszini pontyot.

Otrókosi tudományának századunkban is akad igen tekintélyes és tudományos képviselője és nepszerű tovább fejtoje Horváth Istvánban, ki a „Rajzolatok a magyar nemzet legregibb történetéből. Pest 1825.” és „A jászokról” című értekezésében; de különösen az előbb említett művében mutatja be azt a tudományos hőbortot, mely napjainkig is egyik-másik gyengébb fejű tudós embernek szánatoma méltó hőbortját képezi, és a melyet Hunfalvy oly találaton nevezett el Otrókosi-Horvátságnak.

Hosszú és felesleges volna itt előadni, hogy miképen találja meg Horváth a szittyak

vagy is a magyarok nyomát Afrika abzrán s miként épített a pyramosok magyar királyok által; vagy miként lesz Dávid király kétféle maggyá és Paulus a parthusok révén magyarra, vagy miként győzedelmeskodik a szinten magyar eredetű Nagy Sándor vitéz magyar katonával Indián. Sőt a derek öreg Tanács, Horváth lelkes tanítványa meg a bábél zavarná is felebb viszi a magyar nemzetet, egész a paradicsom kertiig, hol Adám és Eva magyarul beszéltek. Ez egészen az a legteresebb, hogy e sok tréfás doigtot a maga időjében komolyan vették. Haj, az idők psychologiai sok megmagyaráz! És csak később dobták felre ez Otrókosi-Horvátságot és helyezkedtek megint a krónikás álltasokra, mely szerint a hűnök a magyarok ései voltak, s a székeylek mint a hunok ivadéki Attila első foglalása után t és földön laktak.

E krónikás állsopot megintyöntöknek érdeme Hunfalvy, mert döntő bizonyítékokaik o mutatta ki az állítás mindkét ágának tarthatatlanságát. De mielőtt ezt bővebben vizsgálnak, lássuk Hunfalvy előzött elméletkel és állításainak egyetemben.

A magyarok ősi hazáját már a legregibb írók, mint Constantinus Porphyrogenitus Anonymus, Nesto, Ibn-Dastah stb. a Volga és Ural körül keressik: sőt egyes utazók, mint Julianus barát, Rubrius stb. egyesenesen is találják a visszamaradt magyarokat; a honnan aztán Mátyás király, mint tudjuk be is akarta telepíteni. Ha e tájon volt a magyarok őshazája, nagyon valószínű, hogy az itt lakó nepekben lehetne leginkább keresni ősi rokoniakat is. Molnár Albert szótára svéd tudósok kezébe került, kik körül Rudbeck Olaf észrevette a magyar nyelvnek

A javaslat kidolgozását a közegészségügyi bizottságnak visszadarolt. A városi vámpövedelmek adómentessége iránt, a küldetés által szerkesztett feltevéseket: Elfogadtattuk. Dr. Saly Imre tisztú főorvos jelentése a Berlinben közegészség és életmentés ügyében megtartandó kiállításra, gyakorlati megismerés és tapasztalat gyűjtés végett szakértők kiküldetésére iránt.

Eljöttet; azonban saját költségén ha valaki ajánlkozik a város kizárólagosul, elfogadtatik.

Dr. Ladányi Mór indítványa az életveszélyes ebből kikerülhetese czéljából a kutyák szabadon járhatóságának korlátozására teendő intézkedések iránt.

A közegészségügyi bizottságok utasítottak.

Meskó László és Duvich Lajos kérvénye fizetés felemelés esetleg jutalmazás iránt.

Mindkét folyamadónak 100 100 ft jutalom szavatoltat meg.

Sopron városának átirata a városok fejlődéséhez czéljából beépítendő területek szabályozása iránt.

Egyszerűsödés végett.

Rendőrkapitányi hivatalnak bevezetése a közegészségügyi szabályrendelet végrehajtása tárgyában.

Mintán a kérdés már előbb megvitattattuk, eljöttet.

Várdai Bernát kalocsai lakos kérvénye folytán; a szabályszerű 20 ft fizetés mellett a város kötelekebe felvettetik.

A közgyűlés tárgyai kimerítve lévén, az főispán úr által feloszlattattuk.

nyainkat sújtotta és sújtja ma még inkább, gondolokodoba jött már harmadik év előtt az illetékes körök, eselőkiké tette a személyeket. Polytton közlekedést! ez volt a jel szó. A közös bajt közös erővel akarván győztetni, részvényársulatot alkartak alakítani, vasut építésre. Lángoló buzgóságok tetek lépéseket, hogy városunk Szabadságú összejöttessék vasút által. Tevékenységük az egyik felkelték, melyely szőlő őrni voltak, megis teremtette: volt l e k e s o d ó s az eszme mellett, de a másikat kelték melyre szükség volt, fájdalom, minden igyekezetük dacára sem voltak képesek előteremteni: t. i. p o n z t az építésre.

Városunk zitt anyagi helyzete nem nyújthatott ill. reményt. A közönség, a vidéki érdeklődés legjobb alaratói áldozatkészéise is csak jókora maradvallott oly összeggel szemben, mely az eszme keresztulvitelére megkívántatik.

Végre is a kormányra vagyunk utalva!

A magas kormány pedig tudja szintén nyomorúságos tengődéseket, — hisz a napnál világosabban mutatnak meg bajainkat, tártuk fel előre helyzetünk sejtét szemet. Kintantatáhatatlan adatkál, hévesek, meghazudtolhatatlan adatokkal, és csak a város, mely alig pár évtizeddel előbb is még hár váromegyét látott el piacáról a szűkségekkel — ma végeszélybe jutott; országos híri s az országba kiható jelentőséggel bíró kereskedelmi s ipara nemcsak pang, hanem tönkrement s széleszét ért.

A kormány fölteleket szabott, akadonni kezdtük el, nem szol ellenünk, de meg sem nyugtat.

A bizonytalanság kínos érzete akadályoz tevékenységünkben, s e közben pusztulunk, reszünk.

Kereskedelmünk, az árnya a múltnak, mindinkább szűbb, közel áll már a halálhoz.

Sajnosan bizonyit ez állításunk mellett a legutóbbi nagy közigazdasági választás, mely városunk kereskedelmi viszonyait annyira megrogallta; s mit bizonyíthatna más, mint állításunk szomorú igazságát azon körülmény is, hogy egyik legnagyobb kereskedésünk feloszlók, s annak tulajdonosai másuttól kölönöznek.

És mi érezünk a esapást, tudjuk annak okát, eredetét, de mindaddig, míg a magas kormány az atolsó szót ki nem mondja, annak orvoslásához még csak hozzá sem kezdetünk.

Hogy meddig tart ez még így, azt mi nem tudjuk, de hogy ha még sokáig

egy tart, s viszonyaink nem fordulnak jobbra, érezük s tudjuk hogy az városunk bukását vonandja maga után.

Magas kormányunk már anyai izben tette ki új indulatát s atyai gondoskodással városunk irányában, hogy bizalommal kérhetjük, koronozza be művét a baja-szabadsági szármayonall kiépítésével a szűkítésre meg Baja város közönségének közeiben ama hamisítathatlan érzelmeket, melyely irányában visseltetni mindenhá fog.

Th. j.

3) Baja város rendőrkapitányi hivatala — mint a közszolgálati hatóságok elvételének — a Baja szent. kir. városnak megrendelték a városi és városi körök nyílt a következőkben állapította meg: 1) Bálmi vásár február 12. és 13., — 2) Szilgyóvári vásár április 23. és 24., — 3) Maria-Magdolnai vásár július 16-ik és 17-ik, — 4) Mátyai vásár szeptember 17. és 18., — 5) Miklósi vásár december 3. és 4-ik napján.

A bajai nemzeti casinó bálja.

Fény, elegancia, izlés, jó kedv párosulva a hölgyek részéről báj és kellemesség — jellemzője a f. hó 4 én lejött casinó elite bálnak. — Valóban ha figyelembe vesztük a bárendező-bizottság által leküzdött nehézségeket, melyek első sorban a „Bárany” vendéglő pajtászelet nagytermeinek báképessé tételében mutatkoztak, — lehetetlen elismerésünket ki nem fejeznünk a termék elegans díszítése felett.

Már 1/9 óra felől sőt a karzatra menők már 1/2 órákor keztek gyülekezni a fényesen kivillagított termekbe. A rendezőség előzékeny figyelemmel fogadta a bájos kisasszonyokat s a boldogan mosolygó maudákat. — Pontban 8 órakor jelenték a zenészek a lady patroness* *Tury Mátyás* úrnő ó nagyága jövetelét, ki a sorlatot képezett rendezőség között a terembe jővén, a bejárattal gyönyörű kameliák, zajcint és rózsaszálú álló bokrétaival lepetett meg a rendezőség részéről. — A lady patroness* — ki gyönyörű lilaszín selyem ruhát viselt bársny derekál és csipkékkel. — miután a számára feltartott helyet elfoglalta, jelt adott a tánc megkezdésére, — mely a csárdás gyűjtő hangjai mellett csakhamar magával ragadta a fiatalokat.

A négyeseket mintegy 36 pár táncolt, így a háztartásnak is, melyet Duvich László és Geiger Károly urat rendeztek. — A második négyes alatt alakult vettünk a megleltent névsórat feljegyzéni, előre is elnevezés kérvé, ha esetleg tövévünk volna. A táncosok sorában láttuk a következők urholgójait: dr. Bartsch Samu, Duschoff Kulucsesics Erzsike, dr. Bernhardt Jánosné, Csérba Ferenec, Drescher Mariska, Drescher Gyuláné, Drescher Rezsőné, Horváth Irma, Hirman Paula, Jura József, Kardos Zsuzsika, Kieger Jánosné, Lederer Valerie, Loos Vilma, Müller Vilma, Nagy Gizella, Pajor József, Palermann Bertalané, Saly Margit, Sárkány Ilona, Szendy Mátyásné, Scheiber Gyuláné, Tomá k. a. Tily Józsefné, Vojnich Ilona k. a. s ezenkívül egész sorát a bájos hölgyeknek, kik a karzatot foglaltak helyet.

Tánczrend kétféle volt, az egyik antikszéri préselt bársnyha között könyv képezett, a második színtlen könyv volt modern alakú atalszba körtve kis zsinóron függős bronz kampóval, Seefelner budapesti kereskedőtől. — Mindkettőben belől a könyvek lapjai foglalták magukban a táncz sorrendjét.

Nem lévén czéjja a „nemzeti casinóknak” bá! rendezésé által anyagi cressemények elől, de mert a bál díszes tételle érési kiadásokat igényelt, — anyagi eredményt csupán anyai mutathozott, mely a nagykiadásokat fődte. — Jökédvet és kedélyességű állottag a bál melyen Baja város színe képviselve volt föllmalt minden eddigi farsangi mulatságokat. — A tánczvetend csupán a bajnai beköszöntése szakított meg. — A bálna felültekett: A bánya Tury Mátyás úrnő 60 forint, Tury Mátyás ur 20 forint, dr. Bartsch Samu úrnő 2 forint, Scultéy László 50 krt, Szutrély Lipót 50 krt.

Különfélék.

322 A bál első nő-egylet közönséje jóvá szombaton — febr. 19-án — leendő, a „Bárany” szállóba természetén, a melyre a jétékszonyok gyakorló közönség ügyeltek felhíjtek.

*Érdekes hungaryensis tartatik márczius 25-én a „Bárany” szállóba nagyteremben, a csak nemrég alakult „gyanasiumi tanulók segély-egylete” javára. — A program igen változatos és élénknek ígérközik. A hungaryensisben közreműködnek Jósoscher

Baja, 1882. febr. 12.

Közel harmadfél éve annak, hogy városunkban mozgalom indult meg a vasuti összeköttetés érdekében; — közel harmadfél éve, hogy az érdekel közönség legnagyobb része előzetel sebelli várja, reményli sorsának jobbra fordítását; mert a napi tapasztalatok megtanították arra, hogy csak könyv s oltós közeledés teremhet ma már piacot, kereskedelmét és forgalmat.

Pejg az év bizonyos szakában ha mindene van is, de év közlekedési eszköze hiányzik városunknak.

Tehát e bajon segíteni kell. Az általános nyomas, mely viszo-

a finn-állap nyelvekkel való rokonságot a svótar által nyugtot magyar nyelvű anyagon. Herberstein és Michovis ez időben sokat tudtak beszélni a magyarrol rokon Juharia vagy Vagra lakúiról, mi artan Rudbeck feltételezéseink vére érdekelt közönszött, úgy, hogy a kor legutódosabb embere Leibnitz is okoskodott a magyarok eredetéről. Ez körülbelül epen az időtartam volt, mikor Ötörökosi alapját vette a maga tudományos hóbortjának.

A finn rokonság kérdése ez állapotban maradt egész Sajnovicsig, ki már nagy meresen azt is kimondja, hogy a magyar nyelv a tapp nyelvről van. Külföldön hozzá szólunk e kérdéshez Schöler és Hager, de inkább történelmi, mintsem nyelvtani szempontból. Schöler és Hager iszontzenerre lepet Gyarmathy Sámuel 1770-ben Göttingában kiadott „Alfinitas”-szával és alapvetje lesz a magyar összehasonlító nyelvészetnek. Természetes, Gyarmathy is számtalan esetben csak buktaosul; különösen az egyezségei nyelvtani kérdések megmagyarázásában.

Es ebben semmi csodálni való sincs, mert az ő felépése jócskán megelőzte a v a fő áll. nyelvtudományosság módszerének Hager által történt megalapítását.

Gyarmathy után Révai terjeszti ki főgyelmét a finn rokonságra. Révai azonban Gyarmathyval szemben sok tekintetben rézőbb álláspontot képvisel, a mennyiben meg Gyarmathy csupán a finn rokonságot veszi tekintetbe, addig Révai a keleti, a heberrel való rokonságot is figyelemre méltítja; mert a magyar nyelvudomány hármis szegedszökebb a régi nyelvekkel (tehát nyelvtörténelem) a keleti nyelvek (heber és ro-

konai) tanulását; és a rokon északi nyelvek (finn, jap, eszt) szorgalmas kutatását ajánlja.

Meg kell még itt közhévtelleg Beregzsászi Pálról emlékeznünk, ki ugyan a finn rokonságot el nem ismeri és az ügyvetészeletti nyelvekkel való rokonság álláspontján áll; de a török és magyar nyelv között való rokonság felismerése, némi megvilágítása által a felvett kérdéshez igen becses adalékkal szolgált; a mennyiben sem Sajnovics, sem Gyarmathy, sem Schöler, sem Hager a finn rokonságon kívül egyebet tekintetbe nem vettek.

A dolog századunk elején így állott, sőt Révai legbuzgóbb tanítványa Horváth, a mester álláspontját semmibe sem véve folytatja lesz az Ötörökosi által megkezdett iránynak, s példája és buzgalma által majd nem teljes lehetetlenné tette a közönséget tudományos összehasonlító nyelvtani buvárodást. Azonban volt Horváthnak egy nagy érdeme, mint töle elvitatni hatatlanos volna. Es ez érdeme: a magyar nemzet őstörténelme iránt való lelkesültég pártatlan felismerése volt felkeltője volt. E magasabb jelkésültég őstörténet lefelfedő utra nemcsak Kőrösi Csoma Sándort, hanem Reguly Antalt is, ki bár szenvedésekben és nyomorúságokban előzöngélt egy cseppel sem volt kevésbé megoldva; de e szenvedések és nyomorúságok eredménye bőséges kárpótást nyújthatott a tudomány e martíryának.

Reguly nem Thibetben, nem Himalaya hegy tövében kereste a magyarok ősi bázisát és rokonságát; hanem ott, hol a legelső őseket keresők; Julianus és társai is keresték, s a hová nyelvi és történelmi vonatkozásban eszálhatatlan bizottságok mutattak. Az ugor népek földetlem nékál való nyelveink

értékkel bíró anyagát összegyűjtötte, leirta és így nemcsak Európa előtt fedezte fel a morvinyok, csuvasok, eszermesek, osztjások és vogulok sok tekintetben ismeretlen földét; hanem a magyar nemzet számára is megmegtöltte az utat az összehasonlító ugor nyelvészethez. Az általa gyűjtött anyagot Hunfalvy és Budez dolgoztak fel, de különösen Hunfalvy alkalmazta azt az ősi rokonság megfiglésére.

A finn rokonság nem volt kedves e hirdetőt sem voltak népszerű emberek. Sokkal kedvesebb volt a Beregzsászi által megpendített török-tatár rokonság, melynek Fogarasy mellett Vambéryben európai hírű hirdetője akadt. Ide a török-tatár rokonság hirdetőt nem zárják ki a finn-ugor rokonságot, sőt azt némely közelebbben is tartják, mint az Sz. Bálint Gábornak e feleket nagy tehetségű és igen tudos, de szentzet és talzó híveknek nyilvánkozataiból is kitévés; mert ő is azt mondja egy a székiely muzeum elhunyt öröhez, Vaszdyhoz intézett leveleiben:

„A rokonság kérdése mai napig meg lehetetlen eldöntött és tisztába hozni kérdés, csakahogy jó németnek tulsága viszik, s ezt is igen nagy fontosságot tulajdonítanak neki, hol voltaképen ilyen nincsen.” — pedig ő ugyancsak hadakozott a csári-bíri nepek ellen.

A nyelvtudósok a turáni vagyis uraltaljai nyelvekkel nagyon közöngédnek szoktak elban, mint azt Müller Miksa példajából is láthatni. Ok nem igen szoktak az altaljai nyelvek körén belül nyelvealadoktat, fősztyalokot megkülönböztetni; ok azt a tömerdek nyelvet, mely nem lexikus, hanem agglutinálós, az áltajásig csakjában tövel-hogyzgi: összerázzák.

Mariska, Horváth Irma, Iványos Anna, Lemberger Rachel, Sárkány Ilona és Sárkány Margit Klássaonok, Bona Gyula, Fölkör Gusztáv és Mataschek Antal urak, továbbá a gymnasiumi dalára. A változatos és érdekes programot annak idején közölni szoktak.

Uj Bajai polgári olvasó egyesület biztata az első táncvizsgálat kitünő sikerrel, f. hó 21-én saját helyiségben ismét táncvizsgálat rendez, mely — reméljük — semmivel sem fog az első mögött maradni. s tarsangy-évdunaként, mely anyai szöveg sikerült táncvizsgálat mutathat föl — ez utolsó bál sikeressé fogja vezetni.

Halálhíradás. Közéletünk egyik veterán harcosa, a költőnk meg, barátja, társas életünk tipikus alakja hunyt el a napokban Szohner Antal személyében. A megboldogult huzamosabb ideig küzdött betegségekben, s a csapásnak mely kintleges betegséggel társazott meg ezzel vége nem lett, mert az utóbbi napokban évi és nevével kapcsolatos vagyongyűjtések által mály megrendülve, a halállal küzdőben nem várható be még az környöri rajta, halálás 833án öngyilkossági kísérlet követett el. — Temetése a város közönségének nagy részvételével ment végbe. — Legyen a föld kőnyelvé a sokat szenvedett férfi porai felett! — A gyászjelentés következőkéleg hangzik: „Szohner Antalné szül. Kerek Borbála, Nagy Sándor és neje szül. Szohner Emma, ugy gyermekük Emma, valamint testvérek és számos rokonak nevében szomorúított szívvel tudják a szerettet férj, illetőleg atyá és nagytanya Szohner Antalnak 1882. évi február hó 6-ik napja éjelen hosszas szenvedés után évi 68-ik évében bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. évi február hó 7-én délután 4 órakor fognak a s. Rokus sarkiruban levő családi sírkömbben örök nyugalomra fektetni. Az engedszel szent mise áldozat pedig lelke üdvéért f. hó 8-án délután 10 órakor fog a plebánia templomban az Urnak bemutatni.”

Pósta a b. l. á s a rablókijelöltség. Sajnos, hogy lapunk majdnem minden száma a b. l. á s a rablókijelöltségekkel kénytelen foglalkozni. Atig mulik el nap, hogy egy-egy nagyobb bűntény hure vizsgálomba ne hozná városunk lakóit. — F. hó 7-én ugyanis a Szabadka és Baja között közeledő kiaról póstát Almás és Bikity között kirabolták. — A kiaról Almásról Bajára jövet d. e. 11 órakor indult el, s rendez időben nem érkezén meg Bikityre, kérdés infatottat a pósta kinaradása yelől, — a rejtély csakharm megjeffive lón, mert a bikityi örök a pósta kocsi lovat szabadon koborolva elfogták. — A kiaról szekrénye feltörve a kocsiaval együtt a borsódi kis erdőben találtatott meg másnap, a kocsis nem messze töle átmetszett nyakkal meggyilkolva fektüd. — A rablás és gyilkosság

hot, hut, finn: kiut; de a magyar nyel ez csaka a vogallal (nollu) és az osztyákkal (nll) egyezik meg, de nem a finnel (kadeksau).

Elválván egymástól a finnek és az ugor népek, a finnek északnyugatra vonulva germán hatás alá kerülnek, míg az ugorok és az ezek közül kiváló magyarok délkeletre jutva, török népekkel érintkezve, török hatás alá kerülnek. Természetes, hogy a finnekül való elválás után is még jó ideig együtt élnek az ugor népek, mit az ugor nyelvek keretén belül a viszonyoszócskák egyezősége tandísít. A nyelv arra is megtanít, hogy a magyarok a többi ugor népnel: a vogulinál és osztyáknál és hamarabb és szorosabb érintkezésbe jöttek a törökfajta népekkel, mert a magyar nyelv mit sem tud amaz ósi ugor szörol: saris, saris, zaris, melylyel az osztyákok és vogulok a tengert jelölik, mert a magyar tenger szó török kölesön vélet.

A nyelv az egyes fennmaradt folyó és helynevek alapján megközelíthető azt is meg tudjuk határozni, hogy hol laktak az ugor népek. Röviden, körülbelül ott, a hol most.

A magyar nyelvnek a felsőbb szemléli és vallási élet elemere tartozó szókincse a korból való: imád, átdómás, eleven, terem, eskü, rojli. kantair, egyház, bójtöl, tündér, hét. (Woché).

tehát 1/2 órák nappal a legvárhatóbb ország utak egyikét kitüntetett el. — Minden jól oda mutat, hogy a tettesek a kocsiat töbe szüjtve, a kiaróllat letértek az erdőnek, hol a lovakat kifogták a kocsiat meggyilkolva a kiaróllat feltörtek s a póstaalköndeményeket — az egyszerű levek kivételével — elrabolták. Szérdán a rabló urak akaratából egyetlen leírót sem örlökeltett városunkba. A legvárhatóbb nyomozások folyamata bál letettek. — Sikerült is két erősen gyanúsított egyénet elfogni. — Iiket azon perczben látták a kiaróllat szembe menni midőn az kiaróllatott. — Az elrabolt összeg 17678 frtot tesz ki.

Nitö Húmpferer Alajos úr, helybeli közkezdletvégsü r. kath. káplán, — mint lapunk zártkör értesülnek — verbászi kelkeszének lön kiveneve ideiglenes minőségben.

Vakmerő megtámadást ítézték két egyen f. hó 6-án új. Perczel Miklós föld-birtokos ellen. A mint ugyanis a jeltett napon birtokáról este 1/2 óra körül a borsódi úton kocsi jött, a hol — Baja felé vezető — makadám ut kezdődik, 2 ismeretlen búrörb süveges és ködönös alak a faladó kocsiat akart kitéfűli ugriani, azonban az éber kocsis által észrevetették, mire a kocsis a lovak közé vágva elhajtott. Aig két puskalövésnyire találkoztak Perczel ur a csendőrről, kiket a megtámadás szübe-lyére vitt, azonban a tettesek már megugrottak. Mint értesülünk, az egyes csendőreknek sikerült a tetteseket befogni.

Városunk lakóinak egyik régi óhaja teljesedése fog menni, a „Bányrú” számla nagytermeken átárakítására szükséges költéséget ugyanis a város közgyűlése megszavazta: ezen átálakítás folytán a cukrászadának használati szokott 10-ik száma szoba a nagytérrehez vetetik, a b. felarhozott kőlépeset alkalmasnak, a karzathoz külön feljárator, a karzat gyökereztől megváltoztatják, a termek díszesen kifestésnek s 1/2 méternyire az alapított a fal kideszékázatják, és új padló alkalmazzák stb. — Szóval, végre valahára egy tisztességes nagytérünk lesz, a hol — a szép-érzék arczul csapása s tisztességes ruha tonkretetele nélkül lehet szórakozni.

A bajai nemzeti casinó 850 frttért, árvérszen kibérelt az új városi bérház helyiségeben levő lakások közül háromat, a melyre név az város közgyűlése jóváhagyásáig már megadta. — A casinó új díszos helyiségeibe f. évi május hó 1-én fog be költözödni, a mely napon — mint értesülünk — megnyitási ünnepélyt rendeznek.

A budapest-zimonyi vasut sinein mit heten indult meg Szabadkáról a legelső gőzmozdony, mely az építkezéshez szükséges anyagszereket szállítja. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a kalocsai-kiskőrösi szárnyvonal építése a kalocsai ódaiann annyira haladt elő, hogy már a sinek lerakásához kezdhethetnek.

A bajai „krach” utójátéka. Mint értesülünk F. I. skászott gabona-ügynök korozottese elrendeltettét, társa pedig mit hetőn befogottat.

A helybeli „partársulat” által az évi február hó 1-én rendezett s sorsjátékkal egybekapcsolt táncvizsgálat anyagi eredménye mindezekig nem tudható, minthogy a sorsjátékot járó díjak legnagyobb részt meg nem fizetettek be, s így a számlaködsök a lejárat napjig (f. hó 21.) meg sem törtentettek. A bábozóztomány lapunk utján kerit fel mindazokat, kik a sorsjátéka sorsjátékot kaptak, de árárt meg nem fizették meg, hogy ezt mielőbb eszközölni sziveskedjenek. Egy utal lapunk mit számban a felülfizetésekköz tökött hibásan szedett „Scheubner” nevet „Schleher”-re igazított ki.

— 1882. évi február hó 15-én Tóth Kálmán szobra javára a „Nemzeti szalonda” termében zárkóról a felsőbb szöroszura rendezték. Belépti díj személyenként 1 ft 20.

A költözöcske gyszácsiententé vektor: Flach Jakab és gyermekei: György s neje Ferje János, Antal s neje Erzsébet, Ilona s ferje Zsuzs, János s neje Borbála, István, Jakab számos rokonak nevében is megtört szívvel joznak teledthetők gyermekei illetve feriek és sógoruk tisztelendő Flach Ferenc verbászi urak. kath. kelkeszek f. hó 6-án reggel fel het órákor, a balotti szenteségek általatos felvétele után, behöz küzdölnek között

életének 41-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei f. hó 7-én d. u. 3 órakor fognak az új-verbászi sarkiruban örök nyugalomra elhelyeztetni. Új-Verbászon 1882. évi február hó 6-án. Örök hűbe lengjen a korán elhunyt hamvai felett!

Beltérés. E hó 7-én éjjeli fel 12 órakor a beltérös közepén; a plebánia-templomhoz közel levő s F. S. által bérbé veté magtárba a szomszédos kerteken át az udvari ablakon két egyen tört be, s mire a magtár ur által észrevetették már 9 záskott törtöttek meg buzával. Az ör segély-hívásra a két zá megugrott, hátra hagyván a megtörtött és még üres záskókat, valamint az állatuk használatát s szintén lopott 2 letrát. Udozózó vétettek azonban eredménytelenül, midőn a kerteken át megszöktek.

A balneológiai gyógykúrsók közöl, melyeket a természet s a szenvedő emberiség áldására teremtett, hazai források, a budai „Ferencz József keserűvíz” elvitathatatlannal egyik első helyre foglalja el. Európai hírű orvosi tekintélyek, mint

Koranyi és Kuzmárszky (tanúrok Budapestpen, csupá Bamberger és Ledesdorfer, Bécshen, Szászoni, Leube, Hirsch német klinikai tanúrok, továbbá immermann Baselen, mint szintén a párisi gyógyászati akadémia ajnalkül véleményezőcské és klinikai felvételekben a Ferencz József keserűforrás a mely az által külön-külön minden ismert keserűforrástól, hogy kis adagokban (1/2 boros pohárral) kell-ez az 12 mellett biztos hatással bír és a szervezetre még hosszabb használatnál is legkevésbé hátrányos. A Ferencz József keserűforrás a legutóbbi párisi világkiállítás alkalmával kitüntetve, valamint az 1879-ik magyar országos kiállításán az arany éremmel s az 1880-ik grazi tartományi kiállításán pedig az érdem éremmel díjazva, — orvondetes helyezi javai iparunk sikerének, a mely mindennél ki bírta vinni a megérdemelt elismerést. Csakúdsók elkerülésé végett különben ajánljatik, hogy a gyögszertraktárok és kereskedésekben, — határozottan „Ferencz József” keserűforrás kéressék.

Felölis szerkesztő: Főmunkatárs: Cserba Ferenc, Devich László.

Sok tekintélyes svezei, német és osztrák orvos és különböz szaklap a Brandt által készített SCHWEICER LABDACSOKAT, melyek szerencsés, a teste minden hátrány nélkül ható anyagokból vannak ösözöttek, minden oly esetben, a hol gyenge hasaható kell, mint feles épít és nyákok elvezető vért tisztító, valamint emésztési szervezetre újra felolozást és erősítést, biztos, fájdalom nélkül ható orvosi szer, minden egyének legmegegebben ajánlja.

A labdacsook vételekor csakis Brandt-féle schweiczerlabdacsook kérendők, melyek bádog dobozokban vannak, 50 szent 70, 10 szent 25 kr. — Minden dóboz város alapon fehér schweiczerlabdacsoval van ellátva, melyben a készítő aláírása van. Alábbi gyögytárban ingyen kapható számos szakértő bírálata hathatóságról kapható Baján: Geiger Károly gyögyserész urnál.

JELENTÉS.

Van szerencsés a mélyen tisztelt gazdaközönség becses tudomására juttatni, miszerint üzletemben több éven alkalmazott volt

Szücs (Kirschner) Ödön úr

folyó évi március havában BAJÁN egy állandó és nagy választékú gazdasági gép- és eszköz-raktárt nyit; az eddig legjobbnak ismert magy. kir. állam gégyári, és R. Hornsby & Sons gőzmozdony-gőzcsapogépek, továbbá M. Hofherr legjobbnak bizonyult járgányos cséplőgépeit és azoknál még több más nevezetes gépgyár gyártmányait képviselni és raktárán készletben tartani fogja.

Szücs Ödön úr engem Baja- és környékén bizományilag képviseli fog, kérem ez okból a mélyen tisztelt gazdaközönséget az eddig engem szerencsétlenül bizalommal Szűcs Ödön urat is részesíteni, ki ez üzlet terén több éven át szerzett bő tapasztalatainál fogva a mélyen tisztelt gazdaközönség érdekeinek minden tekintetben megfelelne fog.

Legmélyebb tisztelettel

Fehér Miklós,

Budapest üllői út 25. sz. Köztelek.

FERENCZ JOZSEF (KESERÜVIZ-FORRÁS)

Vatamennyi keserűvíz között mit leghatóságosabb van elismerése.

- Dr. Korányi: az első kény. Budapestpen. „Kölöplő” az első kény. ki. meg már később megújított kény. használatra.
- Dr. Kemarszky: tanú Budapestpen. „Avaló elhagyott” az első kény. ki. meg már később megújított kény. használatra.
- Dr. Gebhardt: többi budai nyakához aranylag kevésbé megújított kény. használatra.
- Dr. Daranyi: az első kény. ki. meg már később megújított kény. használatra.
- Dr. Ambro: kény. használatra. „A beteggyógyászok” a mint kény. használatra.
- Dr. Miss: kény. használatra. „A beteggyógyászok” a mint kény. használatra.

Eletet és egészséget ismét visszanyerve!

Az egész Európában gyógyhatásoknak elismert Hoff János-féle malátagyógykészítményeknek használata által.

(Egy feladült saját szája vallomása.)

Császárok, királyok és fejedelmek által 56-szor kitüntetve.

Csaknem minden európai állam es. kir. udv. szállítója: **Hoff János** urnak, kir. bizományi tanácsos, a cs. kir. koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a fobb porosz és német rend lovagjának, a Hoff János-féle malátakivonat feltalálója s egyedüli gyártójának. Európa legtöbb fejedelme udvari szállítója: **Bécs. Gyárhelyiség: Grabenhof, Bräunerstr. 2. Iroda és gyári raktárhelyiség: 1. Graben, Bräunerstrasse 8.**

Hála gyógyjelentés.

B r a t s l a (Románia). Kérlek gyorsan 12 palack Hoff János-féle malátát egészségi sőt s három zarszó (kék papírosban) nyákvoldó malátá-mellenczkorkát, miután a hölgy, kinek ezen Hoff János-féle egészségi-sör rendeltetve van, valóban e nélkül már nem is élhet, vagy legalább e nélkül egyetlen egészséges napja sem volna. Meiy tisztelettel **Borghetti A.**

Hivatalos gyógyjelentés.

Berlin, az új lástanya kórháza, a tüdő-utczában. A kitünő Hoff-féle malátakivonat egészségi sörnek, mely a sebesülteknek oly jót tett, hogy azok azt nem örömet nélkülözik, egy újabb szállításért kéri föl azt az ápoló hölgyek nevében **ROON,** miniszter.

Ó V Á S!

Egyedül csak Hoff János-féle malátakészítményeket kérjünk a csász. kir. kereskedelmi törvényszék által Ausztria-Magyarországon bejegyzett védjeggel (a feltaláló arczképe). A több nem valódi gyártmányokból hiányzanak a gyógyhatások, s a Hoff János-féle malátá-gyártmányok helyes készítés módja. S az orvosok véleménynyilvánítása szerint káros hatásnak is lehetnek. A valódi Hoff János-féle malátamellenczkorkák kék papírosban vannak.

Főraktár Magyarország részére: **BUDAPEST ZSIBÁRUS-UTCA 7 SZÁM.**

Főraktár Baján: **Michits István** urnak. Eladási helyek Baján: **Lerner Antal, Herzfeld Jakab és Herzfeld Henrik** urnaknál.

Cserenkán: **Knefely P.** urnak.

Tégla-kemenceze tulajdonosoknak

ajánlom gép-, lő- és kő-erőre berendezett **gépeimet** mindennemű tégla-, eszterép és csövek stb. utjános gyárthatására, különösen szakadatlanul működő közli-, eszterép-préseimet, melyek minden más készülék mellett a legtöbb előnytes takarékos-ságot biztosítanak. E gépek 2 embert igényelnek 4000 nyomóerő tégla előállítására és igen alkalmasak járda-, rak-, tűzmentes, mész és cement, salak tégla stb. préselésére és valamit után préselésre felig levegőn szárított formált téglaiknak.

Minták ingyen.

Jäger Lajos, gépgyára Ehrenfeld-Kölnben a. lth.

JÖVEDELMEZŐ KERESET.

1845. évi BADENI SORSJEGYEK eladására, melyek 1885. évig mind kisorsolandók. Törökös s meglátható egyének kerestetnek, előnyös jutalek vagy készpénz fizetés mellett. GRÜN & COMP bank egyesülete Amsterdamban. Ajánlatok GRÜN & COMP bank egyesületének fiókjához Frankfurt a. M. intézendők.

NÁNAY LAJOS

KÖNYVNYOMDÁJA

elvállal mindennemű e szakba vágó

M U N K Á K A T

a legjutányosabb árak mellett.

Üzlethelyiség: Baján, Bódog-teren, Scheibner-féle házban.

Ugyanítt úgy előfizetések mint hirdetések elfogadtatnak a

„BAJA”

s z á m á r a .